

Nr 92.

Av herr **Norman**, om anslag till bidrag till Ericastiftelsen.

Ericastiftelsen har sedan 1938 av riksdagen erhållit i kungl. propositioner äskade anslag för det av stiftelsen drivna läkepedagogiska seminariet. Anslaget för innevarande arbetsår utgör 7,000 kronor. Under arbetsåren 1937/38—1939/40 har Kungl. Maj:t enligt avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor § 16, mom. 1 medgivit rätt för ordinarie lärare vid folk- och småskolor att uppbära oavkortad lön under en tid av intill 6 månader av studietiden vid det läkepedagogiska seminariet. Eleverna vid innevarande årskurs ha, beroende på det statsfinansiella läget, icke tillerkänts denna förmån.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t icke föreslagit något anslag till Ericastiftelsen.

Över stiftelsens anhållan om ett statsanslag å 18,000 kronor har kungl. skolöverstyrelsen bl. a. yttrat:

»I denna summa skulle ingå anslag ej blott till stiftelsens läkepedagogiska seminarium utan även till dess avdelning för psykisk hälsovård bland barn och ungdom — — —. Med hänsyn till det nuvarande statsfinansiella läget torde det kunna ifrågasättas, huruvida statsanslag fortfarande bör utgå till stiftelsen. Överstyrelsen vill i detta sammanhang erinra om att staten för närvarande icke ansett sig böra anslå medel för utbildande av hjälpklasslärare. Under sådana förhållanden synes det överstyrelsen riktigast, att jämväl anslaget till här ifrågavarande lärarutbildning för närvarande indrages, varför överstyrelsen i underdånighet får avstyrka bifall till stiftelsens framställning.»

Sedan stiftelsen började sin verksamhet (avdelningen för psykisk hälsovård 1934, seminariet 1937) har densamma granskats av olika myndigheter och yttranden avgivits i anslutning till olika ansökningar om ekonomiska bidrag bland annat av kungl. skolöverstyrelsen, kungl. medicinalstyrelsen, kungl. socialstyrelsen, överståthållarämbetet i Stockholm, Stockholms stads barnavårdsnämnd, överinspektören för sinnessjukvården.

Samtliga dessa yttranden bestyrka behovet och betydelsen av den av stiftelsen bedrivna verksamheten. I intet fall ha några anmärkningar mot det sätt, på vilket verksamheten organiserats eller bedrivits, blivit framställda, under det att i flera yttranden uttalats varma erkännanden.

Av särskilt intresse är följande av kungl. socialstyrelsen gjorda uttalande av den 23 december 1940:

»Socialstyrelsen vill till en början erinra om att Ericastiftelsen två gånger, senast den 13 januari 1939, beviljats understöd ur allmänna arvsfonden. Därmed har stiftelsens verksamhet redan erkänts vara ägnad att främja arvsfondens ändamål.

Då socialstyrelsen går att yttra sig över den nu föreliggande framställningen, vill styrelsen särskilt framhålla värdet för samhällets barna- och ungdomsvård av att socialmedicinska och läkepedagogiska metoder utarbetas och prövas och genom utbildade personer spridas i hela landet. Framför allt är det mycket betydelsefullt, att sådana utvecklingsfarliga abnormiteter hos barnen tidigt upptäckas och botas, vilka i framtiden kunna leda till nedsatt arbetsförmåga eller till asocialitet och därmed även kunna komma att ställa varaktiga anspråk på samhällets understöds- och vårdverksamhet. En dylik i bästa mening förebyggande barnavård är icke blott önskvärd av humanitära skäl utan blir även en tvingande nödvändighet med hänsyn till den sjunkande andel av vår befolkning, som barna- och ungdomsåldrarna under den närmaste framtiden komma att utgöra. Allt bör därför göras för att bevara barn och ungdom friska och sunda och för att förhindra att sådana barn, som kunna växa upp till goda medborgare, genom olika botbara men försummade rubbningar bliva arbetsodugliga eller asociala.

I detta större och aktuella sammanhang vill socialstyrelsen betrakta den verksamhet, som utprövas genom Ericastiftelsen. Denna i vårt land i vissa avseenden säregna institution bör icke ses isolerad utan såsom ett framväxande led i den sociala organisationen. Institutionens samlade erfarenhetsmaterial är därvid givetvis av stort värde för samhället vid bedömandet av de förebyggande metodernas effektivitet.

Ur de synpunkter, som socialstyrelsen har att företräda med avseende på samhällets barna- och ungdomsvård, finner styrelsen alltså, att starka skäl tala för att samhället inför Ericastiftelsens iråkade understödsbehov ådagalägger sin uppskattning av stiftelsens verksamhet. Det ligger vidare i den sociala barna- och ungdomsvårdens aktuella intresse, att stiftelsen i rådande tidsläge icke — såsom är att befara — genom uteblivandet av det önskade understödet tvingas till en nedskärning av verksamheten, som medför skadliga följder för arbetsresultatet och dess utnyttjande.»

Av vad som således anförts synes framgå:

1. Den utbildning, som stiftelsen lämnar vid sitt seminarium, äger icke endast sin stora betydelse för skolväsendet som en vidare utbildning av lärare; även den allmänna socialvården är i stort behov av läkepedagogiskt utbildade arbetskrafter. En ensidig jämförelse med hjälpklasslärarutbildningen, som skett i skolöverstyrelsens yttrande, synes därför icke berättigad.

2. Stiftelsen lämnar icke endast läkepedagogisk utbildning. Även den forsknings- och försöksverksamhet, som drives vid avdelningen för psykisk hälsovård, är värd det största beaktande. De erfarenheter, som här vinnas, kunna bli av den största betydelse, då staten senare går att lösa de ifrågavarande vårdnadsfrågorna i ett större sammanhang.

Vidare bör framhållas, att hjälpklasslärarkurserna helt måste betalas av statsmedel, under det att ett begränsat anslag till en privat institution blir av ringa betydelse för statsfinanserna samtidigt som den blir ett värdefullt moraliskt stöd för denna institution i dess strävanden dels att under rådande statsfinansiella läge väcka den privata offerviljan, dels att intressera lämpade personer att genomgå en för staten önskvärd utbildning. Även ur denna synpunkt synes det icke lyckligt att förvägra Ericastiftelsen allt statligt understöd med hänvisning till att de statliga hjälpklasslärarkurserna äro för kostsamma för staten.

Ericastiftelsen kommer genom att staten avslår all finansiell hjälp åt den och dess elever i en mycket kritisk situation, som hotar hela verksamhetens existens. Då stiftelsen före den nuvarande krissituationens uppkomst iklätt sig ekonomiska skyldigheter (hyreskontrakt), kan verksamheten icke nämnvärt omläggas och beskåras före höstterminen 1942. Ett ekonomiskt sammanbrott (som icke behöver befaras efter nämnda datum) skulle bland annat betyda att stiftelsens instrument och övriga inventarier, som till stor del kunnat anskaffas med av staten lämnade medel (från arvsfonden), bleve skingrade och verksamhetens fortsättande under förenklade former därigenom omöjliggjordes.

Slutligen må framhållas att ett anslag till Ericastiftelsen, möjliggörande ett uppehållande av verksamheten vid seminariet under nästkommande år, är motiverat även som en åtgärd att motarbeta följderna av rådande arbetslöshet bland folk- och småskollärare.

På grund av det anförda hemställer jag,

att riksdagen måtte anvisa såsom *bidrag till Ericastiftelsen* för budgetåret 1941/1942 ett anslag av 5,000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1941.

David Norman.